

การแก้ไขปัญหานี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู และพัฒนาระบบสถาบันการเงิน 1.14 ล้านล้านบาทที่ออกมานั้น โดยการออก พ.ร.ก. ปรับปรุงการบริหารหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลัง กู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯพ.ศ.2555 ที่รัฐบาลได้กำหนดให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯเป็น พาหนะในการชำระหนี้ และมีธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นผู้ขับเคลื่อน ซึ่งทำหน้าที่ ในการบริหารจัดการหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ แต่เพียงเท่านั้น ทั้งนี้แหล่งที่มาของเงินที่จะนำมาใช้ในการชำระหนี้ นั้นจะมาจาก

หนึ่ง การเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมจาก ธนาคารพาณิชย์ โดยจะเก็บค่าธรรมเนียมจาก เงินนำส่งไม่เกินร้อยละ 1 ของฐานเงินฝาก (ใน กรณีที่ต้องการเก็บเต็มเพดาน) จากเดิมที่ค่า ธรรมเนียมนำส่งสถาบันคุ้มครองเงินฝากอยู่ที่ ร้อยละ 0.4

สอง เงินผลประโยชน์จากบัญชีทุนสำรอง เงินตรา รวมถึงสินทรัพย์ของกองทุนเพื่อการ ฟื้นฟูฯ และ

สาม กำไรสุทธิของ ธปท.

ข้อสรุปของวิธีการชำระหนี้กองทุนเพื่อการ ฟื้นฟูฯ ในครั้งนี้ อย่างน้อยที่สุดได้สร้างความ สบายใจให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ทั้งกระทรวง การคลัง ธปท. รวมถึงรัฐบาล โดย ธปท.ก็สบาย ใจที่ยังสามารถรักษาวินัยทางการเงินไว้ได้ ซึ่ง รวมถึงการดำเนินนโยบายทางการเงินอย่าง

**ข้อสรุปของวิธีการชำระหนี้
กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ
ในครั้งนี้อย่างน้อยที่สุด
ได้สร้างความสบายใจ
ให้แก่หน่วยงานภาครัฐ
ทั้งกระทรวงการคลัง ธปท.
รวมถึงรัฐบาล โดย ธปท.
ก็สบายใจที่ยังสามารถรักษา
วินัยทางการเงินไว้ได้**

เป็นอิสระและไม่ต้องใช้การพิมพ์ธนบัตรเพิ่ม เพื่อใช้ในการชำระหนี้สาธารณะที่เกิดขึ้น

ขณะเดียวกัน กระทรวงการคลังก็สบายใจที่ จะไม่ต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจาก หนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ โดยที่ผ่านมาระ ดอกเบี้ยจ่ายในแต่ละปีสูงถึง 4-5 หมื่นล้านบาท เมื่อคิดรวมดอกเบี้ยจ่ายของก้อนหนี้ที่ผ่านมาทั้ง หมด กระทรวงการคลังได้ชำระไปแล้วเป็นเงิน กว่า 6.7 แสนล้านบาท และเมื่อดอกเบี้ยจ่ายที่ เคยเป็นภาระทางงบประมาณของกระทรวง การคลังหรือรัฐบาลหายไป (จากการเก็บค่า ธรรมเนียมเพิ่มเติมจากธนาคารพาณิชย์) ภาระ หนี้ต้องงบประมาณก็จะลดลง

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว รัฐบาลก็สบายใจที่จะ สามารถก่อหนี้สาธารณะครั้งใหม่ได้ โดยยัง สามารถรักษาวินัยทางการคลังที่ถูกกำหนดไว้ ในกรอบความยั่งยืนทางการคลังไว้ได้ (เช่น กำหนดให้ยอดหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ไม่ เกินร้อยละ 60 และภาระหนี้ต้องงบประมาณ กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 15)

แม้ว่าทุกหน่วยงานภาครัฐจะสบายใจกับ แนวทางแก้ไขปัญหานี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ที่ออกมาในครั้งนี ผมเองกลับมีข้อกังวลใจและ เป็นห่วงในหลายเรื่อง ซึ่งวันนี้ผมขอกล่าวถึงข้อ กังวลใจในสามประเด็นก่อน

หนึ่ง หนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ซึ่งเป็นหนี้ สาธารณะที่รัฐบาล (ในอดีต) ได้ก่อขึ้น (ไม่ว่าจะ ด้วยเหตุผลหรือความจำเป็นอะไรก็แล้วแต่) การใช้หนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ด้วยวิธีการ ผลักภาระหนี้ที่รัฐบาลก่อขึ้นด้วยการบังคับให้มีการ จัดเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากธนาคาร พาณิชย์ เป็นวิธีการที่ถูกต้องแล้วจริงหรือ? เพราะท้ายที่สุดธนาคารพาณิชย์ก็คงไม่ใช่ผู้รับ ภาระค่าธรรมเนียมที่เพิ่มขึ้นแต่เพียงผู้เดียว ภาระที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่คงถูกผลักกลับมาให้กับ ประชาชนในรูปแบบต่างๆ เช่น ดอกเบี้ยเงิน ฝากที่ประชาชนจะได้รับลดลง หรือดอกเบี้ยเงิน กู้ที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งที่ประชาชนก็ทำหน้าที่เป็นผู้ จ่ายภาษีให้แก่รัฐบาลอยู่แล้ว

หรือกล่าวได้ว่า ประชาชนได้ทำหน้าที่จ่าย ภาษีให้แก่ภาครัฐไปแล้ว แต่เมื่อภาครัฐต้องการ ใช้เงินมากกว่ารายรับที่ตนมีจนจำเป็นต้องไปก่อ หนี้สาธารณะขึ้น แทนที่รัฐบาลจะใช้วิธีการลด รายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงหรือวิธีการหารายได้เพิ่ม

กลับโยนภาระการชำระหนี้ของคุณไปยังธนาคารพาณิชย์และประชาชน เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว รัฐบาลจะไม่มีควมรับผิดชอบกับหนี้สินที่ตัวเองได้เคยก่อขึ้นกันเสียเลย

นอกจากนี้ การใช้วิธีการชำระหนี้ของรัฐบาลด้วยวิธีการที่ไม่ปกติเช่นนี้ (แทนที่จะทำผ่านระบบการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี) ในอนาคตจะกลายเป็นแนวทางหรือบรรทัดฐานที่รัฐบาลต่อๆ ไปเลือกใช้หรือไม่? ถ้าหากรัฐบาลสามารถก่อหนี้ได้โดยหลีกเลี่ยงการเป็นภาระผูกพันทางงบประมาณ จนสามารถก่อหนี้ใหม่เพิ่มขึ้นไปได้เรื่อยๆ แม้จะดูเหมือนว่ารัฐบาลยังสามารถรักษากรอบวินัยทางการคลังไว้ได้ แต่เนื่องจากระดับหนี้สาธารณะของประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการขาดวินัยหรือความรับผิดชอบในการสร้างหนี้และชำระหนี้ของรัฐบาล สถานะทางการคลังของประเทศไทยที่แท้จริงคงอยู่ในอันตราย และอาจพัฒนาจนเป็นต้นตอของการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหม่ก็เป็นได้

สอง การใช้หนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู ด้วยวิธีการเก็บค่าธรรมเนียมจากสถาบันทางการเงินในครั้งนี้ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่าจะสามารถชำระหนี้เงินต้นได้หมดภายในเวลาประมาณ 25 ปี (ซึ่งอาจจะเร็วกว่านั้นหากฐานเงินฝากในระบบเพิ่มขึ้น) โดยหากค่าธรรมเนียมอยู่ที่ 1% ธปท.จะสามารถเก็บค่าธรรมเนียมได้ประมาณ 7.7 หมื่นล้านบาท ซึ่งสามารถนำมาจ่ายดอกเบี้ยได้ 5 หมื่นล้านบาท และเงินต้นได้ 2.7 หมื่นล้านบาท

แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงช่วงเวลาที่ใช้ในการชำระหนี้ทั้งหมด ซึ่งค่อนข้างยาวนาน (25 ปี) กับอัตราดอกเบี้ยจ่ายในปัจจุบันที่นับว่าค่อนข้างต่ำเมื่อพิจารณาทั้งช่วงระยะเวลา 25 ปี หากอัตราดอกเบี้ยเริ่มปรับตัวสูงขึ้นเมื่อใด ดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดขึ้นจากหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู ก็จะเพิ่มสูงขึ้น และก็อาจเป็นไปได้ว่าดอกเบี้ยจ่ายจะเกินค่าธรรมเนียมที่ ธปท.สามารถจัดเก็บได้หรือระยะเวลาในการชำระหนี้เงินต้นทั้งหมดจะเกินกว่าที่ได้คาดการณ์ไว้แต่แรก

ดังนั้น แนวโน้มของอัตราดอกเบี้ยในระยะยาวที่จะต้องปรับตัวสูงขึ้นก็เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อความสามารถในการชำระหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู และรัฐบาลจะมีวิธีในการบริหารจัดการอย่างไรในการชำระหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู

ศ...ศาสตรา สุดสวัสดิ์
รองคณบดี
คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ นิด้า
www.econ.nida.ac.th
sasatra.blogspot.com

ได้จนหมด?

สาม ระยะเวลาที่ใช้ในการชำระหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู ที่คาดการณ์ไว้จนถึง 25 ปีนั้น เป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนานจนเกินไปหรือไม่? เราจะมั่นใจได้อย่างไรว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าวประเทศไทยจะไม่ประสบกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหม่ขึ้นมาอีก เพราะถ้าหากเกิดขึ้น รัฐบาลก็คงมีความจำเป็นที่จะต้องก่อหนี้ในลักษณะเดียวกันกับหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู ที่เกิดจากเข้ารับภาระหนี้จากภาครัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนของรัฐบาล ในขณะที่หนี้เก่าก็ยังไม่หมดสิ้น ซึ่งจากข้อมูลที่พบในงานศึกษาที่ผ่านมา (*) ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1970-2009 โอกาสที่ประเทศกำลังพัฒนาจะประสบปัญหาวิกฤตหนี้ภายนอกประเทศสูงถึงร้อยละ 25.3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉลี่ยจะประสบปัญหาวิกฤตหนี้ 1 ครั้งในทุก 4 ปีกันเลยทีเดียว

ถ้าหากรัฐบาลมีความตั้งใจในการแก้ไขปัญหาหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู อย่างแท้จริง (ไม่ใช่มีความตั้งใจแต่เพียงการหาทางออกในการก่อหนี้ใหม่เท่านั้น) ระยะเวลาที่ใช้ในการชำระหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู ควรถูกปรับลดให้สั้นลงกว่านี้เพื่อให้ประเทศไทยมีความพร้อมหากต้องเผชิญและต่อสู้กับวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหม่ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งนับวันจะยังมีความรุนแรงและรวดเร็วที่ที่เคยเกิดขึ้นมาในอดีต ○

ที่มา : (*) ศาสตรา สุดสวัสดิ์ และ ประสพโชค มั่งสวัสดิ์ (2554) “วิกฤตหนี้กับกรอบความยั่งยืนทางการคลังของประเทศไทย” งานวิจัยภายใต้โครงการการศึกษานโยบายเพื่อพัฒนาการเศรษฐกิจ สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)